

Výsledky Floristického minikurzu konaného v roku 2023 v Bratislave, v mestských častiach Rača a Vrakuňa

Results of the Floristic mini-course held in 2023 in Bratislava boroughs
of Rača and Vrakuňa

JANA MÁJEKOVÁ, DOMINIK ROMAN LETZ, PAVOL MEREĎA ml. & IVA HODÁLOVÁ
Botanický ústav, Centrum biológie rastlín a biodiverzity SAV, Dúbravská cesta 9, 845 23
Bratislava; jana.majekova@savba.sk, dominik-roman.letz@savba.sk, pavol.mereda@savba.sk,
iva.hodalova@savba.sk

Abstract: The fourth Floristic mini-course of the Slovak Botanical Society at the Slovak Academy of Sciences was held in Bratislava (western Slovakia) on 16–17 June 2023. During the course, we recorded 350 vascular plant taxa, out of them 12 with the Red list category (*Convallaria majalis*, *Crepis pulchra*, *Galanthus nivalis*, *Hippuris vulgaris*, *Jasione montana*, *Lactuca quercina* var. *quercina*, *L. saligna*, *Petrorhagia saxifraga*, *Tordylium maximum*, *Torilis arvensis* subsp. *arvensis*, *Trifolium striatum*, and *Vicia incana*). Five of the taxa are legally protected on national level (*Galanthus nivalis*, *Hippuris vulgaris*, *Tordylium maximum*, *Trifolium striatum*, *Vicia incana*). Seven taxa are classified as invasive alien species of concern in the Slovak Republic or the European Union (*Acer negundo*, *Ailanthus altissima*, *Ambrosia artemisiifolia*, *Fallopia ×bohemica*, *Lycium barbarum*, *Solidago canadensis*, and *S. gigantea*). The species *Thuja occidentalis* and *Thymus vulgaris* are neophytes escaped from cultivation new to the flora of Slovakia. Some other interesting findings are commented on in more detail.

Key words: alien taxa, Malé Karpaty Mts, Slovakia, Podunajská nížina Lowland, threatened species, vascular plants.

Úvod

V roku 2023 sa uskutočnil v poradí štvrtý Floristický minikurz v Bratislave, ktorý organizovala Slovenská botanická spoločnosť pri SAV (SBS). Floristické minikurzy sa konajú v rokoch, kedy na Slovensku nie je spoločný Floristický kurz SBS a Českej botanickej spoločnosti a doteraz sa konali v rokoch 2016, 2017 a 2019 (Mereďa et al. 2017; Májková et al. 2018, 2020). Organizáciu štvrtého minikurzu narušili obmedzenia spôsobené pandemiou ochorenia COVID-19, preto sa podujatie konalo po dlhšej prestávke než zvyčajne.

V dňoch 16. a 17. júna 2023 sme v rámci podujatia navštívili lokality v mestských častiach Vrakuňa (okres Bratislava II) a Rača (okres Bratislava III). Floristický minikurz viedli štyria vedúci – autori tohto príspevku a okrem nich sa ho zúčastnilo vyše 20 účastníkov. V príspevku prinášame súpis všetkých divorastúcich a splanených cievnatých rastlín zaznamenaných na trasách minikurzu. K niektorým vybraným zaujímavejším nálezom pridávame aj stručný komentár.

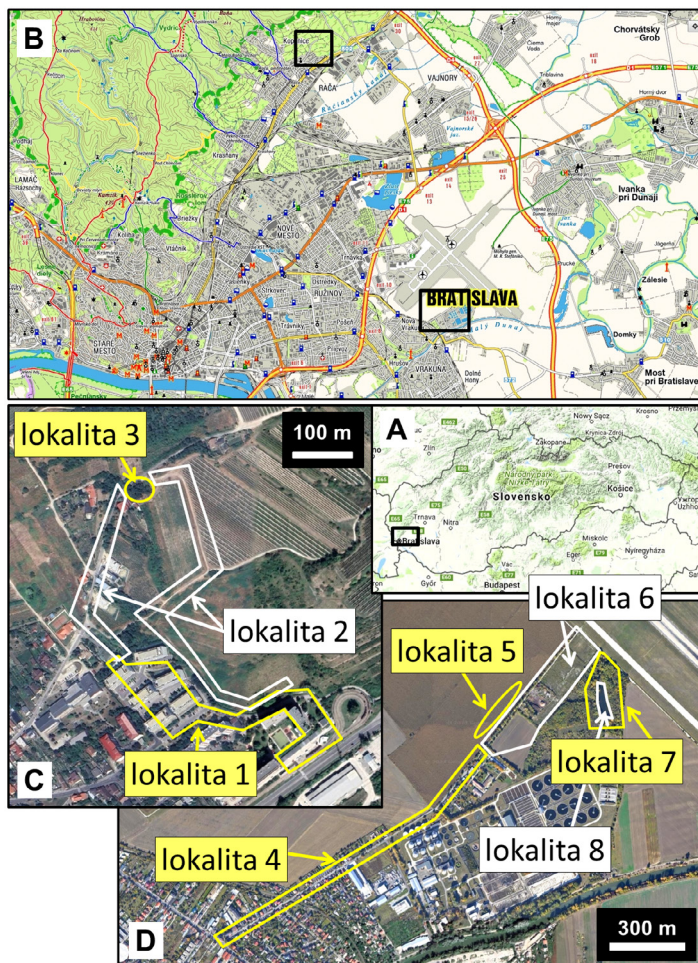
Metodika

Cievnaté rastliny sme zaznamenávali v Bratislave na 8 lokalitách – 3 v mestskej časti Rača a 5 v mestskej časti Vrakuňa (obr. 1). Informácie o lokalitách sú usporiadané nasledovne: fytogeografický okres (Futák 1980), obec, bližšia lokalizácia, biotop, nadmorská výška, číslo kvadrantu stredo európskej mapovacej siete (Jasičová & Zahradníková 1976), GPS súradnice (umiestnené v strede lokality), dátum.

1. Podunajská nížina, Bratislava-Rača, Komisarčky, zastávka MHD Komisarčky, Karpatské námestie a ulica Pri vinohradoch, sídlisko, trávniky, okraje ciest a chodníkov, 142 – 160 m, 7768d/7769c, 48°13'02" s. š., 17°09'52" v. d., 16. 6. 2023.
2. Malé Karpaty, Bratislava-Rača, Komisarčky, Kamilková ulica, vinice nad sídliskom, okraje cesty, opustené plochy, vinohrady, 150 – 185 m, 7768d, 48°13'09" s. š., 17°09'49" v. d., 16. 6. 2023.
3. Malé Karpaty, Bratislava-Rača, Komisarčky, fragment dubového lesíka s poloprirodzenou vegetáciou na Kamilkovej ulici, 185 m, 7768d, 48°13'13,5" s. š., 17°09'47,0" v. d., 16. 6. 2023 (obr. 2A).
4. Podunajská nížina, Bratislava-Vrakuňa, Majerská ulica, od zastávky MHD Majerská po koniec rodinných domov, okraje cesty a chodníkov, 135 m, 7869a, 48°09'12" s. š., 17°12'18" v. d., 17. 6. 2023.
5. Podunajská nížina, Bratislava-Vrakuňa, Majerská ulica, pšeničné pole západne od zberného dvora, 135 m, 7869a, 48°09'34" s. š., 17°12'55" v. d., 17. 6. 2023.
6. Podunajská nížina, Bratislava-Vrakuňa, Majerská ulica, travinno-bylinné biotopy v okolí zberného dvora, 134 m, 7869a, 48°09'35" s. š., 17°13'04" v. d., 17. 6. 2023.
7. Podunajská nížina, Bratislava-Vrakuňa, les okolo pozostatku pôvodného koryta Malého Dunaja, 134 m, 7869a, 48°09'38" s. š., 17°13'17" v. d., 17. 6. 2023.
8. Podunajská nížina, Bratislava-Vrakuňa, pozostatok pôvodného koryta Malého Dunaja, stojatá voda a pobrežný nelesný biotop, 127 m, 7869a, 48°09'36,0" s. š., 17°13'14,5" v. d., 17. 6. 2023 (obr. 2B).

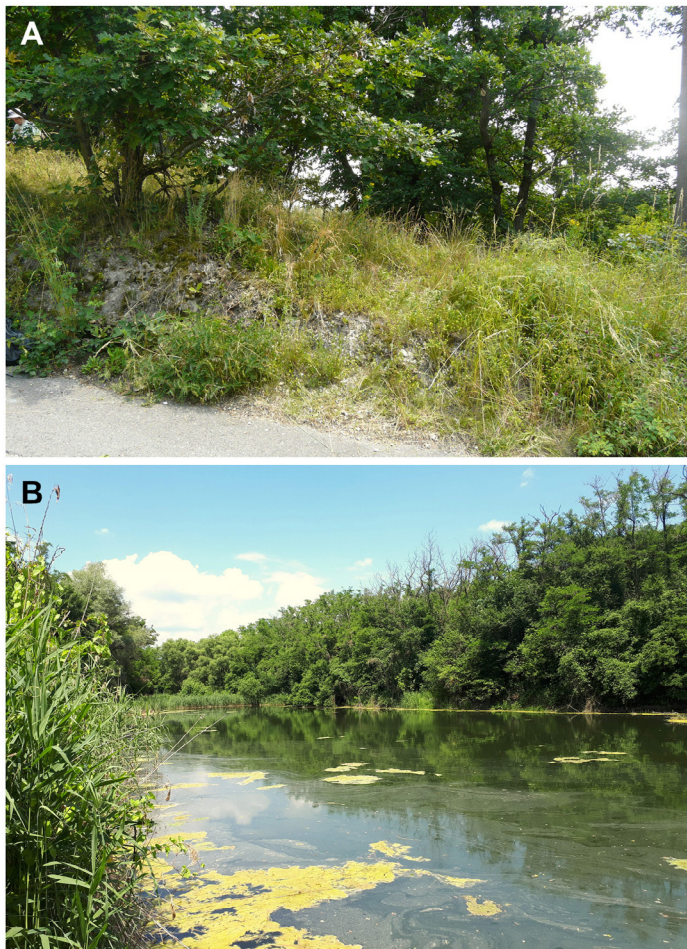
Okrem termínu samotného minikurzu bola časť nálezov dokladovaná aj niekoľko dní vopred pri počiatkovej obhliadke terénu (12. 6. 2023 – Rača, 13. 6. 2023 – Vrakuňa). Identita niektorých zástupcov rodov *Amaranthus*, *Asperugo*, *Aster*, *Atriplex*, *Bassia*, *Chenopodium*, *Digitaria*, *Echinochloa*, *Epilobium*, *Eragrostis*, *Fallopia*, *Helianthus*, *Oxalis*, *Panicum*, *Phytolacca*, *Salvia*, *Scorzoneroideis*, *Setaria*, *Solanum* a *Tagetes* sa overovala pri opätovnej jesennej návšteve lokalít v dňoch 28. 9. 2023 (Vrakuňa), 29. 9. 2023 a 3. 10. 2023 (Rača).

Zoznam zaznamenaných taxónov je usporiadaný abecedne; za menom taxónu nasleduje v zátvorke skratka kategórie ohrozenosti podľa IUCN (Eliáš et al. 2015), prípadne jeho zákonná ochrana na Slovensku označená symbolom „§“ (Výhláška č. 170/2021). Nasledujú čísla lokalít (1 – 8), kde bol taxón zaznamenaný. Skratky „SAV“ a „foto“ v hornom indexe pri čísle lokality označujú herbárový doklad uložený v herbári Botanického ústavu CBRB SAV, resp. fotografiu rastliny uloženú v archíve autorov. V zozname sú uvedené len divorastúce a splienené jedince. Tučným písmom sú vyznačené z nášho pohľadu významnejšie nálezy, či už z hľadiska vzácnosti alebo zriedkavého splienenia v rámci Slovenska. Nomenklatúra taxónov je zjednotená podľa práce Marhold et al. (2007). Taxóny, ktoré sa v tejto práci nenachádzajú, uvádzame s autorskými skratkami; agregátne taxóny (agg.) bez skratiek. Pre druhy zo sekcii *Rubus* sect. *Corylifolii* a *Rubus* sect. *Rubus* používame označenie *Rubus fruticosus* agg. Pôvodnosť a inváznosť taxónov sme hod-

Obr. 1. Lokality navštívené počas Floristického minikurzu v Bratislave v roku 2023. Situovanie študovaného územia v rámci Slovenska (A) a Bratislavy (B). Umiestnenie lokalít v Rači (C) a vo Vrakuňi (D). (Mapové podklady: <https://mapy.hiking.sk> a Google Earth.)

Fig. 1. The localities visited during the Floristic mini-course in Bratislava in 2023. Location of the studied areas within Slovakia (A) and Bratislava (B). Detailed view of the studied sites in Bratislava-Rača (C) and Bratislava-Vrakuňa boroughs (D). (Maps: <https://mapy.hiking.sk> and Google Earth.)

Obr. 2. Zvyšok poloprirodzenej lesostepnej vegetácie uprostred vinogradov v Bratislave-Rači s výskytom fyto geograficky významného chráneného druhu *Vicia incana* (A) a pozostatok pôvodného koryta Malého Dunaja v Bratislave-Vrakuni za čistiacou stanicou odpadových vôd s výskytom chráneného druhu *Hippuris vulgaris*. (Foto: A – P. Mered'a ml., B – D. R. Letz.)

Fig. 2. The remains of the semi-natural forest-steppe vegetation among the vineyards in Bratislava-Rača borough with the occurrence of the phytogeographically important protected species *Vicia incana* (A), and the remains of the Malý Dunaj river flow in Bratislava-Vrakuňa borough behind the water treatment plant with the occurrence of a protected species *Hippuris vulgaris*. (Photo: A – P. Mered'a jun., B – D. R. Letz.)

notili podľa Medveckej et al. (2012) a upresnení v článku Májeková et al. (2021a). Nepôvodné taxóny *Euphorbia prostrata*, *Salvia abrotanoides* × *S. yangii*, *Thuja occidentalis* a *Thymus vulgaris*, ktoré v uvedených prácach absentujú, hodnotíme ako prechodne splanievajúce neofyty.

Výsledky a diskusia

Na sledovaných lokalitách sme zaznamenali celkovo 350 divorastúcich alebo splanených taxónov (vrátane agregátov) cievnatých rastlín. Z nich je 12 zahrnutých v slovenskom červenom zozname (Eliáš et al. 2015): *Hippuris vulgaris* (EN), *Lactuca saligna*, *Tordylium maximum*, *Trifolium striatum* (VU), *Crepis pulchra*, *Lactuca quercina* var. *quercina*, *Torilis arvensis* subsp. *arvensis* (NT), *Convallaria majalis*, *Galanthus nivalis*, *Jasione montana*, *Petrorhagia saxifraga* (LC), *Vicia incana* (DD). Päť z nich je zároveň zákonom chránených (*Galanthus nivalis*, *Hippuris vulgaris*, *Tordylium maximum*, *Trifolium striatum*, *Vicia incana*). *Hippuris vulgaris* sme na lokalite číslo 8 potvrdili po takmer 30 rokoch od jeho nálezu (Letz 1995), avšak iný autorom udávaný druh z tejto lokality, *Scirpoides holoschoenus*, sme tam zrejme v dôsledku sukcesie na brehoch už nenašli.

Medzi zaznamenanými rastlinami prevládajú pôvodné (192 taxónov, 55 %) nad nepôvodnými (146 taxónov, 42 %); 12 taxónov (3 %) patrí medzi rastliny s otáznym statusom pôvodnosti na Slovensku. Medzi nepôvodnými rastlinami mierne prevládajú archeofyty (78 taxónov, 53 %) nad neofytmi (68 taxónov, 47 %). Z hľadiska invázneho statusu sú najviac zastúpené naturalizované taxóny (98), nasledujú prechodne splanievajúce (25), invázne (21), lokálne naturalizované (1 – *Phytolacca esculenta*) a lokálne invázne (1 – *Senecio vernalis*). Medzi archeofytmi výrazne dominujú naturalizované taxóny (71), pričom invázne a prechodne splanievajúce sú zastúpené len 4, resp. 3 taxónmi. Medzi neofytmi je zastúpenie pomerne vyrovnané – naturalizovaných je 27, prechodne splanievajúcich 22, inváznych 17, lokálne naturalizovaný 1 a lokálne invázny 1. Sedem taxónov je zaradených medzi invázne nepôvodné druhy vzbudzujúce obavy Slovenskej republiky alebo Európskej únie: *Acer negundo*, *Ailanthus altissima*, *Ambrosia artemisiifolia*, *Fallopia* × *bohemica*, *Lycium barbarum*, *Solidago canadensis* a *S. gigantea* (Nariadenie vlády č. 449/2019 Z. z.; Vykonávacie nariadenie Komisie 2016/1141; cf. Šingliarová et al. 2023).

Splanené nálezy druhov *Thuja occidentalis* a *Thymus vulgaris* predstavujú nové nepôvodné rastliny pre územie Slovenska (cf. Medvecká et al. 2012; Májeková et al. 2021b; Eliáš et al. 2023). Druhy *Lactuca saligna*, *Tordylium maximum* a *Vicia incana* sa v Bratislave pokladali za nezvestné (pozri poznámky nižšie).

Zoznam taxónov:

Acer campestre: 4, 7; *A. negundo*: 4; *A. platanoides*: 1, 4; *A. pseudoplatanus* f. *pseudoplatanus*: 1, 4, 7; *A. pseudoplatanus* f. *purpurascens* Pax: 6; *Achillea collina*: 1, 2, 4; *A. pratensis*: 1; *Aegopodium podagraria*: 7; *Ailanthus altissima*: 1, 2, 4, 6; *Alliaria petiolata*: 1, 2, 7; *Allium oleraceum*: 2; *A. scorodoprasmum*: 1, 2, 4, 7; *A. ursinum*: 7; *A. vineale*: 1, 2; ***Amaranthus bouchonii*: 2^{SAV}**; *A. powellii*: 1, 2^{SAV}, 4, 5, 6; *A. retroflexus*: 1, 2, 4, 6; *A. ×soproniensis* Priszter et Kárpáti: 4; *A. cf. ×zobeli* Thell.: 4; *Ambrosia artemisiifolia*: 2, 4, 6; *Anagallis arvensis*: 1, 2, 4; *A. foemina*: 4; *Anchusa officinalis*: 1, 4, 6; *Anthriscus cerefolium* subsp. *trichosperma*: 4, 7; *Apera spica-venti*: 4, 5, 6; *Arctium lappa*: 1, 2, 4, 6; *Arenaria serpyllifolia*: 1, 2, 4; *Aristolochia clematitis*: 2; *Armoracia rusticana*: 2, 4; *Arrhenatherum elatius* subsp. *elatius*: 1, 2, 3, 4, 6; *Artemisia absinthium*: 6; *A. annua*: 2; *A. vulgaris*: 2, 4, 6; *Arum alpinum*: 7; ***Asperugo procumbens*: 4**; *Aster lanceolatus*: 1, 2, 4, 6, 7; *Astragalus cicer*: 6; *Atriplex oblongifolia*: 6; *A. patula*: 2, 3, 4, 6; *A. sagittata*: 6; *A. tatarica*: 1; *Avena fatua*: 5.

Ballota nigra: 1, 2, 4, 6, 7; *Bassia scoparia*: 4; *Bellis perennis*: 1, 4; *Berteroa incana*: 2, 6; *Bidens frondosa*: 1; *Brachypodium sylvaticum*: 7; *Bromus hordeaceus* subsp. *hordeaceus*: 1, 2, 4, 6; *B. inermis*: 1, 3, 4, 6; ***B. japonicus* subsp. *japonicus*: 6^{SAV}**; *B. sterilis*: 1, 2, 4, 5, 6, 7; *B. tectorum*: 1, 2, 4; *Bryonia alba*: 4.

Calamagrostis epigejos: 1, 2, 4, 6, 8; *Calystegia sepium* subsp. *sepium*: 1, 2, 4, 8; *Cannabis ruderalis*: 4, 6; *Capsella bursa-pastoris*: 1, 2, 4, 6; *Cardaria draba*: 1, 2, 4, 6; *Carduus acanthoides*: 1, 2, 4, 6; ***C. crispus*: 7**; *Carex hirta*: 1, 8; *C. muricata* agg.: 1; *C. otrubae*: 8; *Centaurea stoebe*: 1, 2, 6; *Cerastium brachypetalum* subsp. *strigosum* (Fr.) Lonsing: 3; *C. glomeratum*: 2; *C. glutinosum*: 1, 3, 4; *C. holosteoides*: 1, 4; *C. semidecandrum*: 4; *Chaerophyllum bulbosum* subsp. *bulbosum*: 4, 6, 7; *Chelidonium majus*: 2, 4, 7, 8; *Chenopodium album*: 1, 2, 4, 6; *C. hybridum*: 2, 4, 6; *C. strictum*: 4, 6; *Chondrilla juncea*: 1, 4; *Cichorium intybus*: 1, 2, 4, 6; *Cirsium arvense*: 1, 2, 4, 6; *C. vulgare*: 1, 2, 4, 7; *Clematis vitalba*: 1, 2, 4, 7; *Clinopodium vulgare*: 7; *Colymbada scabiosa*: 6; *Conium maculatum*: 4^{foto}; ***Consolida hispanica*: 4^{SAV, foto}**; *Convallaria majalis* (LC): 4; *Convolvulus arvensis*: 1, 2, 4; *Conyza canadensis*: 1, 2, 4, 6, 8; *Cornus alba*: 1; *C. sanguinea*: 6, 7; *Corylus avellana*: 4; ***Cotoneaster divaricatus* Rehder & E. H. Wilson: 1, 2**; *Crataegus monogyna* agg.: 4, 7; *Crepis foetida* subsp. *rheoadifolia*: 2, 6; ***C. pulchra* (NT): 6^{foto}**; *C. setosa*: 1, 2, 4, 6; *Cruciata laevipes*: 7; *Cuscuta europaea*: 2; *Cynodon dactylon*: 4.

Dactylis glomerata: 1, 2, 4, 6, 7; *D. polygama*: 7; *Datura stramonium*: 4; *Daucus carota*: 2, 4, 6; *Descurainia sophia*: 6; ***Dianthus armeria*: 2**; *Digitaria sanguinalis* subsp. *sanguinalis*: 1, 4; *Dipsacus fullonum*: 6; *D. laciniatus*: 6^{foto}.

Echinochloa crus-galli: 1, 2, 4; *Echium vulgare*: 1, 2, 6; *Elytrigia repens*: 1, 2, 4, 5, 6; *Epilobium hirsutum*: 1, 2, 8; *E. lamyi*: 4; *Equisetum arvense*: 1, 2, 4; ***E. ramosissimum*: 4^{SAV}**; *Eragrostis minor*: 1, 4; *Erigeron annuus*: 1, 2, 4, 6, 7, 8; *Erodium cicutarium*: 1, 2, 4, 6; *Eryngium campestre*: 6; *Euonymus europaeus*: 1, 2, 4, 6, 7; *Euphorbia cyparissias*: 2, 3, 7; *E. esula*: 6; ***E. maculata* L.: 1^{foto}, 4^{foto}**; *E. peplus*: 1, 4; ***E. prostrata* Aiton: 4^{SAV}, foto**.

Falcaria vulgaris: 2, 4, 6; *Fallopia ×bohemica*: 2^{foto}, 6; *F. convolvulus*: 4, 6; *F. dumetorum*: 1, 2, 6; *Festuca rubra* agg.: 4; *F. cf. rupicola*: 3; *Fraxinus angustifolia*: 7; *F. excelsior*: 1, 4, 6, 7; *Fumaria officinalis*: 2.

Galanthus nivalis (LC, §): 7; *Galinsoga parviflora*: 4, 6; *Galium aparine*: 1, 2, 4, 6, 7, 8; *G. pycnotrichum*: 3; *G. verum*: 1, 6; ***Geranium purpureum* Vill.: 4^{foto}**; *G. pusillum*: 1, 2, 4, 6; *G. pyrenaicum*: 1, 2, 6; *G. robertianum*: 7; *Geum urbanum*: 2, 4, 6, 7, 8; *Glechoma hederacea*: 1; ***Glyceria notata*: 1, 2**.

Hedera helix agg.: 1; *Helianthus annuus*: 6; *H. tuberosus*: 2; ***Hibiscus syriacus*: 4^{foto}**; *Hieracium sabaudum*: 3; *H. umbellatum*: 3; ***Hippuris vulgaris* (EN, §): 8^{foto}**; *Holcus lanatus*: 1, 2; *Hordeum murinum* subsp. *murinum*: 1, 2, 4, 6; *Humulus lupulus*: 1, 2, 4, 6, 7, 8; *Hylotelephium maximum*: 3; *Hypericum perforatum* subsp. *perforatum*: 2, 3, 6, 7; *Hypochaeris radicata*: 1^{foto}.

Impatiens parviflora: 7.

***Jasione montana* (LC): 3**; *Juglans regia*: 2, 4, 6; *Juncus articulatus*: 8; *J. compressus*: 8; *J. inflexus*: 8.

***Lactuca quercina* var. *quercina* (NT): 7**; ***L. saligna* (VU): 4^{foto}**; *L. serriola* f. *integrifolia* (Gray) S. D. Prince & R. N. Carter: 6; *L. serriola* f. *serriola*: 1, 2, 4, 6; *Lamium amplexicaule*: 2, 4; *L. purpureum*: 2; *Lapsana communis*: 7; *Lathyrus pratensis*: 1; *L. tuberosus*: 6; ***Lavandula angustifolia*: 4^{foto}**; *Lemna minor*: 2; *Leontodon hispidus*: 1; *Ligustrum vulgare*: 1, 3, 7; ***Lilium candidum*: 2**; *Linaria genistifolia*: 2, 3, 6; *L. vulgaris*: 4; *Lolium perenne*: 1, 2, 4, 6, 7; *Loranthus europaeus*: 3; *Lotus corniculatus*: 2, 6; *Luzula campestris* subsp. *campestris*: 3; *Lycium barbarum*: 2, 6; ***Lycopsis arvensis* subsp. *arvensis*: 2**; *Lycopus europaeus*: 1, 8; *Lychnis viscaria*: 3; *Lysimachia vulgaris*: 1, 8.

Malus domestica: 3; *Malva neglecta*: 4; *M. sylvestris*: 1, 4, 6; *Matricaria chamomilla*: 2^{foto}; *M. discoidea*: 1, 2, 4; *Medicago lupulina*: 1, 2, 4, 6; *M. sativa*: 1, 4; *M. ×varia*: 1; *Melica transsilvanica* subsp. *transsilvanica*: 3; *M. uniflora*: 3; *Melilotus albus*: 2, 6; *M. officinalis*: 2, 6; ***Melissa officinalis*: 1**; *Mentha longifolia*: 1; *Mercurialis annua*: 2, 4, 6; ***Morus alba*: 4, 6**.

***Nepeta racemosa*: 1^{SAV}, foto.**

Odontites vulgaris: 3; *Oenothera* sp.: 6; *Onopordum acanthium*: 2, 4, 6; *Oxalis corniculata*: 1, 2, 4; *O. dillenii*: 1, 4; *O. fontana*: 6.

Panicum miliaceum subsp. *runderale*: 6; *Papaver rhoeas*: 1, 2, 4, 5, 6; *Parietaria officinalis*: 4, 6, 7; *Parthenocissus inserta*: 2, 4; *Pastinaca sativa*: 1, 4; *Persicaria dubia*: 8; *Petrorhagia prolifera*: 1, 2, 6; ***P. saxifraga* (LC): 1, 4^{foto}**; *Phragmites australis* subsp. *australis*: 8; ***Phytolacca esculenta*: 4**; *Picris hieracioides*: 2, 4, 6; *Pilosella bauhini*: 3; *P. sp.*: 3; *Plantago lanceolata*: 1, 2, 4, 6; *P. major*: 1, 2, 4, 6; ***Platycladus orientalis*: 2^{foto}**; *Poa angustifolia*: 2, 4; *P. annua*: 1, 2, 4, 6; *P. bulbosa*: 3; *P. compressa*: 1, 2, 3, 4, 6; *P. nemoralis*: 7; *P. palustris*: 1, 2, 8; *P. pratensis*: 2; *P. trivialis*: 2, 4, 7; *Polygonatum latifolium*: 7; *P. odoratum*: 3; *Polygonum aviculare* agg.: 1, 2, 4, 6, 8; *Populus alba*: 4, 6; *P. ×canadensis*: 2; *P. ×canescens*: 2, 6; *P. nigra*: 1, 6; *Portulaca oleracea*: 2, 4, 6; *Potentilla argentea*: 1, 2, 3, 6; *P. recta* subsp. *recta*: 2; *P. reptans*: 1, 2, 4; *Prunus avium*: 1, 7; *P. cerasifera*: 4, 7; *P. mahaleb* subsp. *simonkaii*: 2, 3; *P. padus*: 6, 7; *P. spinosa*: 2, 4.

Quercus petraea agg.: 3.

Ranunculus sardous subsp. *sardous*: 6; *Reseda lutea*: 1, 4, 6; *Rhamnus catharticus*: 3; ***Rhus typhina*: 2**; *Robinia pseudoacacia*: 2, 4, 6, 7; ***Rorippa ×armoracioides*: 1, 2**; *R. austriaca*: 4; *R. sylvestris*: 1; *Rosa canina*: 1, 3, 4, 6; *Rubus caesius*: 1, 6; *R. fruticosus* agg.: 1, 2, 6; *Rumex acetosella*: 3; *R. crispus*: 1, 2, 4, 6; *R. obtusifolius*: 1, 2, 4; *R. patientia*: 1, 4, 6; *R. thyrsoiflorus*: 1.

Sagina procumbens: 1, 4; *Salix alba*: 1, 2, 7; *S. caprea*: 2; *S. cinerea*: 8; *S. fragilis*: 1; ***Salvia abrotanoides* (Kar.) Sytma × *S. yangii* B. T. Drew: 2^{SAV}**; *S. nemorosa*: 6; *Sambucus ebulus*: 6; *S. nigra*: 1, 2, 4, 6, 7, 8; *Sanguisorba minor*: 2; *Saponaria officinalis*: 1, 2, 6; *Scleranthus annuus* agg.: 2; *Sclerochloa dura*: 1, 2, 4, 6; *Scorzoneroides autumnalis*: 1; *Securigera varia*: 2, 6; *Sedum acre*: 1; *S. album*: 2; ***S. hispanicum*: 1^{foto}, 4^{SAV}**; *S. rupestre* subsp. *erectum*: 1; *S. sexangulare*: 2; ***Senecio inaequidens*: 1**; ***S. vernalis*: 1^{foto}**; *S. vulgaris*: 1, 4; *Setaria pumila*: 2; *S. verticillata*: 4; ***S. verticilliformis*: 4^{SAV}**; *S. viridis*: 1, 2, 4; *Silene latifolia* subsp. *alba*: 1, 2, 4, 6, 7; ***S. noctiflora*: 7**; *S. nutans*: 3; *S. vulgaris* subsp. *vulgaris*: 2, 4, 6; *Sisymbrium loeselii*: 4, 6; *Solanum decipiens*: 4, 5, 6; *S. dulcamara*: 8; *S. nigrum*: 1, 4, 6; *Solidago canadensis*: 6; *S. gigantea*: 2, 4, 6, 7, 8; *Sonchus asper*: 2, 4, 6; *S. oleraceus*: 1, 2, 4; *Stachys recta*: 6; ***Stellaria media* s. str.: 4^{SAV}**; ***S. ruderalis* M. Lepší et al.: 1, 2, 4**; *Symphytum officinale*: 1, 8; *Syringa vulgaris*: 1, 3, 4.

Tagetes patula*: 1**; *Tanacetum vulgare*: 1, 2, 6; *Taraxacum* sect. *Ruderalia*: 1, 2, 4, 7; ***Thuja occidentalis*: 4^{foto}**; ***Thymus vulgaris*: 2^{foto}**; ***Tordylium maximum

(**VU**, §): **2^{SAV}**, foto; *Torilis arvensis* subsp. *arvensis* (NT): 1, 2, 4; *Tragopogon dubius*: 1, 2, 4, 6; *Trifolium alpestre*: 3^{foto}; *T. arvense*: 2, 3; *T. campestre*: 1, 2, 3, 6; *T. incarnatum*: 5; *T. pratense*: 1, 2, 4, 6; *T. repens*: 1, 2, 4; **T. striatum** (**VU**, §): **2^{SAV}**; *Tripleurospermum inodorum*: 2, 6; *Triticum aestivum*: 1.

Ulmus glabra: 6; *U. minor*: 2, 7; *Urtica dioica*: 1, 2, 4, 6, 7, 8.

Verbascum blattaria: 6; *V. chaixii* subsp. *austriacum*: 2; *V. phlomoides*: 6; *Verbena officinalis*: 6; *Veronica anagallis-aquatica*: 1, 2; *V. arvensis*: 1, 2, 3, 4; *V. hederifolia*: 4; *V. persica*: 1, 2, 4; *Vicia angustifolia*: 1, 3, 4, 6; *V. hirsuta*: 1, 2, 3; **V. incana** (**DD**, §): **3^{SAV}**, foto; *V. villosa*: 1, 2, 3, 6; *Viola arvensis*: 1, 2, 6; *V. odorata*: 1, 4, 7; *V. reichenbachiana*: 2; **V. tricolor** (**kultivar**): **4**; **Vulpia myuros**: **2, 6**.

Poznámky k vybraným nálezom

Amaranthus bouchonii: jednoročný druh z okruhu *A. hybridum* agg. Z našich láskavcov sa podobá na druhy *A. patulus*, *A. powellii* a *A. retroflexus*, s ktorými sa môže krížiť. Hoci sa vyskytuje roztrúsene na celom južnom Slovensku, ide o značne prehliadaný taxón (bližšie pozri v osobitom príspevku Letz & Mered'a 2024). V Bratislave bol doposiaľ známy len jediný údaj o jeho výskyte – z prístavu (Letz 2014 SAV; cf. Letz 2016). Druhú lokalitu láskavca Bouchonovho pre Bratislavu sme našli 29. 9. 2023 v Rači nad ľavým brehom potoka Na Pántoch (48°13'05,7" s. š., 17°09'44,5" v. d.). Na drobnej zarastenej navážke rástol jeden exemplár *A. bouchonii*, pričom v blízkosti boli viaceré jedince *A. powellii* a *A. retroflexus*.

Crepis pulchra: tento vzácny teplomilný jednoročný druh, ktorý je na Slovensku na severnej hranici rozšírenia, bol v Bratislave prvý raz zaznamenaný v roku 1933 na juhozápadných svahoch Devínskej Kobyly. Následne bol v hlavnom meste a v jeho širšom okolí dlhých 85 rokov nezvestný. V súčasnosti jeho lokality pribúdajú na južnom i strednom Slovensku (pozri prehľad lokalít v práci Májeková et al. 2020 a viaceré následne publikované údaje v rubrike Zaujímavejšie floristické nálezy v Bulletin SBS) a tento trend je viditeľný aj v Bratislave. V hlavnom meste sme ho zaznamenali už na predchádzajúcom Floristickom minikurze v roku 2019 – na dvoch lokalitách v mestských častiach Rača a Vajnory (Májeková et al. 2020). Zaznamenaný bol aj na aktuálnom minikurze, v mestskej časti Vrakuňa na konci Majerskej ulice, kde rástlo na JZ okraji zberného dvora v štrku na múriku oplotenia zberného dvora (48°09'35,7" s. š., 17°12'59,4" v. d., 13. 6. 2023) ca 5 kvitnúcich jedincov a niekoľko väčších jedincov aj na okraji staršej navážky za plotom. Druh bol v Bratislave recentne nájdený aj na Devínskej Kobyly, v mestskej časti

Dúbravka: Saratovská ul., oproti budove polície, štrbina medzi chodníkom a parkoviskom, 203 m, 7868a, 48°09'35,7" s. š., 17°12'59,4" v. d., 16. 7. 2023, P. Mered'a ml. (SAV).

Euphorbia maculata a *E. prostrata*: drobné (1 – 20 cm vysoké), jednoročné mliečniky zo sekcie *E. sect. Anisophyllum* Roep., s útlými (len 0,5 – 1,5 mm hrubými), rozprestretými alebo plazivými, až do 50 cm dlhými, zriedka vystúpavými bylami. Pôvodné sú na americkom kontinente a oproti iným našim mliečnikom sa vyznačujú okrem nízkeho, poliehavého vzrastu aj viacerými ďalšími osobitosťami: listy sú drobné (5 – 18 mm dlhé), na báze (často nezreteľne) nesúmerné, po celej dĺžke byle protistojne (nie však križmo protistojne) usporiadané, s drobnými blanitými (bielymi až purpurovými) príliskami; jednotlivé cytiá (súkvetia v tvare zdanlivých kvetov) vyrastajú v pazuchách listov po celej byli (netvorí vrcholové paokolíky) a žliazky v kvetoch majú drobné (biele až ružovkasté) prívesky. Uvedená skupina mliečnikov bola zo Slovenska prvý raz publikovaná P. Eliášom ml., ktorý v roku 2007 našiel v Bratislave druh *E. maculata* (Eliáš 2009). V roku 2014 zverejnili Király et al. (2014) nález *E. prostrata* z Banskej Bystrice. Tretí mliečnik patriaci do tejto skupiny, *E. serpens* Kunth, publikoval zo Slovenska P. Eliáš st. (Eliáš 2019) z Bratislavy-Karlovej Vsi, išlo však o zámenu s *E. maculata* (Mered'a ml. ined.). Tento druh sa však v Bratislave skutočne tiež vyskytuje, jeho lokality ale neboli zatiaľ publikované (Mered'a ml., Hodálová, Letz, Májeková, ined.) a predstavíme ich v osobitnom príspevku.

Mliečniky tejto sekcie sú na Slovensko zavliekané najmä dovozom okrasných rastlín, pochádzajúcich z juho- a západoeurópskych záhradníctiev. Pri okrasných rastlinách sa v kvetináčoch vyskytujú ako burina, buď vo vegetatívnom (kvitnúcom a spravidla bohato plodiacom) stave alebo v podobe nevyklíčených semien v pôde. Z areálov záhradníctiev sa následne šíria s okrasnými rastlinami do intravilánov miest a obcí, kde zdomácnujú v štrbinách chodníkov, škárách dlažieb, okrasných záhonoch alebo v okrasných výsypkách štrku, resp. kamenia. Spoločenstvá, v ktorých sa vyskytujú, charakterizoval Eliáš (2019). Semená týchto mliečnikov majú cukornaté a za vlhka slizovité lepkavé osemenie, vďaka čomu sú na miestach splatenia ďalej rozširované do okolia mravcami alebo ľuďmi, prichytené na kolesách vozidiel alebo na podrážkach topánok.

Mliečnik škvrnitý (*E. maculata*) sa v Bratislave vyskytuje na približne 25 lokalitách, pričom väčšina z nich nebola zatiaľ publikovaná (Mered'a ml. et al. ined.). Počas Floristického minikurzu sme ho našli vo Vrakuni na Majerskej ulici pred viacerými domami (napr. Majerská č. 15, 17A, 19A, 25, 55), na asi

550 m dlhom úseku, kde rástlo ca 200 jedincov najmä v škárach dlažieb a štrbinách chodníkov. Mliečnik rozprestretý (*E. prostrata*) je v porovnaní s *E. maculata* na Slovensku, vrátane Bratislavy, oveľa vzácnejší. Z Bratislavy je známy z piatich lokalít (všetko Mered'a ml., ined.), nami nájdená je šiestou v poradí, avšak prvou publikovanou. Aj tento mliečnik rástol vo Vrakuni na Majerskej ulici, ale na rozdiel od predošlého mliečnika len na jednom mieste: v okrasnej štrkovej výsypke na Majerskej ulici č. 47 (48°09'14,7" s. š., 17°12'23,6" v. d., 13. 6. 2023). Vyskytoval sa tu na malej ploche v desiatkach jedincov ako dominantný druh, ako sprievodné druhy tu rástli v niekoľkých juvenilných exemplároch *Amaranthus* cf. *retroflexus* a *Portulaca oleracea* (obr. 3). Ide o štvrtý publikovaný údaj o výskyte tohto druhu zo Slovenska (po Banskej Bystrici, Nitre a Prešove; Eliáš et al. 2021).

Geranium purpureum: patrí medzi naturalizované neofyty flóry Slovenska (Medvecká et al. 2012). Druh, pôvodom zo západnej a južnej Európy (Stredozemia), Turecka, Iránu a severnej Afriky (Tofts 2004), sa na Slovensku šíri v teplých oblastiach najmä na železničných tratiach a priľahlých biotopoch (napr. Eliáš 2011; Zalíberová & Májeková 2014; Jehlík et al. 2017; Májeková 2021). V nedávnej minulosti bol pakost purpurový zaznamenaný aj na viacerých (recentných alebo bývalých) železničných staniách v Bratislave, taktiež na električkovej trati a ojedinele aj v iných biotopoch, ale vždy v blízkosti kofajiska (Eliáš 2011; Zalíberová & Májeková 2014; Rendeková & Mičieta 2017; Májeková 2021; Májeková et al. 2021a). Vo Vrakuni sme ho našli rásť na Majerskej ulici pred rodinnými domami. Na prvej mikrolokalite (Majerská 52, 48°09'12,1" s. š., 17°12'18,1" v. d., 13. 6. 2023) rástlo ca päť kvitnúcich jedincov, na druhej (Majerská 23B, 48°09'12,9" s. š., 17°12'19,4" v. d., 17. 6. 2023) iba jeden kvitnúci jedinec. Najbližšia železničná stanica sa nachádza približne 700 metrov, avšak obe mikrolokality sú iba niekoľko desiatok metrov vzdialené od železničného pristanišťa. Druh sa sem teda mohol rozšíriť z kofajiska vetrom alebo pomocou dopravy, hoci my sme ho v bezprostrednom okolí pristanišťa nenašli.

Lactuca saligna: teplomilný, jednorročný až krátkodobý trváci druh osidlujúci slaništné lúky, štrkové náplavy, polia, vinohrady, navážky bioodpadu, železničné stanice a iné ruderalne biotopy. Na viacerých historických lokalitách, najmä slaniškách, bol druh už v nedávnej minulosti nezvestný a v predošlom červenom zozname bol preto zaradený medzi ohrozené (EN) taxóny Slovenska (Feráková et al. 2001). V súčasnosti je hodnotený ako zraniteľný (VU; Eliáš et al. 2015). V posledných dvoch dekádach je jeho výskyt v južných častiach Slovenska pod vplyvom otepľovania klímy a solenia komuni-

Obr. 3. *Euphorbia prostrata* na Majerskej ulici č. 47 v Bratislave-Vrakuni, 17. 6. 2023. Biotop (A) a porast druhu (B). (Foto: P. Mered'a ml.)

Fig. 3. *Euphorbia prostrata* on Majerská ulica street no. 47 in Bratislava-Vrakuňa borough, 17. 6. 2023. Habitat (A) and individuals of the species (B). (Photo: P. Mered'a jun.)

kácií pri zimnej údržbe na výraznom vzostupe, pričom sa šíri najmä v intravilánoch na okrajoch ciest a chodníkov a postupne preniká aj do severnejších oblastí štátu (pozri napr. Fehér & Končeková 2007; Fehér 2011; Eliáš 2014, 2015, 2023; Mártonfi et al. 2014; Dudáš 2018a, b, 2020, 2021, 2023; Eliáš & Eliáš 2018; Bagin 2021). Preto by bolo vhodné ďalšie zníženie jeho kategórie ohrozenosti. Je pozoruhodné, že tento fenomén sekundárneho šírenia sa až doteraz v Bratislave a okolí vôbec neprejavoval a šalát vrbolistý bol v tejto časti Slovenska minimálne posledných 50 rokov nezvestný (cf. Feráková et al. 1994). V rámci Floristického minikurzu sme druh našli v mestskej časti Vrakuňa na dvoch miestach na Majerskej ulici vzdialených od seba ca 140 m: Majerská 15A (48°09'10,6" s. š., 17°12'13,8" v. d., 13. 6. 2023) a Majerská 23A (48°09'12,9" s. š., 17°12'19,3" v. d., 13. 6. 2023), kde rástlo na okraji komunikácie v štrbine medzi dlažbou a betónovým plotom približne po päť jedincov. Tieto mikrolokality charakterom zodpovedajú biotopom, v ktorých je druh recentne hojne nachádzaný aj v iných častiach Slovenska (citácie uvedené vyššie).

Nepeta racemosa: ázijská okrasná trvalka a skalnička. V blízkosti miest pestovania pravidelne splanieva, pokiaľ sú k dispozícii vhodné biotopy, najmä štrbiny asfaltu, betónu, dlaždíc a podobne. Zo Slovenska je hlásených zatiaľ pomerne málo konkrétnych údajov o výskyte splanievajúcich rastlín, väčšina z nich (štyri) je koncentrovaná v Bratislave (cf. Májeková et al. 2021a). V rámci minikurzu sme kocúrnik strapcovitý našli v Rači, na ulici Pri vinohradoch (48°13'03" s. š., 17°09'51" v. d., 16. 6. 2023), kde bol pestovaný na streche vjazdu do podzemného parkoviska a v okolitých štrbinách dlažby chodníka splanievalo ca desať, zväčša sterilných jedincov.

Platyclus orientalis: okrasná ihličnatá drevina pôvodom z východnej Číny. Spoločne s druhom *Thuja occidentalis* patrí tujovec východný u nás k najčastejšie vysádzaným okrasným drevinám. Jeho splanievanie je však uvádzané zriedka (cf. Medvecká et al. 2012). Z Bratislavy sú známe len tri lokality spontánneho výskytu (Májeková et al. 2021a). V rámci minikurzu sme zaznamenali jeden, ca 15 cm vysoký exemplár v Rači na Kamilkovej ulici 4 (48°13'13,3" s. š., 17°09'45,6" v. d., 12. 6. 2023), vyrastajúci v štrbine plota (obr. 4A).

Salvia abrotanoides × *S. yangii*: fertilný kríženec kultúrneho pôvodu, zaraďovaný aj do osobitného rodu *Perovskia* Kar. Jeho kultivary (najmä 'Blue Spire') sú aromatické a vysoko ozdobné, pričom dlho kvitnú, dobre znášajú vysoké teploty a nízke úhrny zrážok. V poslednom čase sa kríženec vysádza vo verejnej zeleni ako jedna z najčastejších okrasných trvaliek, najčastejšie

Obr. 4. Splanené jedince *Platyclusus orientalis* (A) a *Thuja occidentalis* (B) zaznamenané v Bratislave-Rači a Vrakuňi. (Foto: A – J. Májeková; B – P. Mered'a ml.)

Fig. 4. Individuals of *Platyclusus orientalis* (A) and *Thuja occidentalis* (B) recorded in Bratislava-Rača and Bratislava-Vrakuňa boroughs. (Photo: A – J. Májeková; B – P. Mered'a jun.)

v úpravách s povrchom pôdy vysypaným štrkom. Na miestach výsadby sa často rozmnožuje samovýsevom a v okolí bežne splnieva, najmä v štrbinách asfaltu, dlažby a podobne. Prvé údaje o splnievaní šalvie okrasnej na Slovensku pochádzajú z roku 2020. Z Bratislavy bolo splnievanie zatiaľ uvádzané z 2 lokalít v centre mesta (Hodžovo námestie a Námestie Franza Liszta; Mered'a 2021). V rámci minikurzu sme túto šalviu našli v Rači na Kamilkovej ulici č. 40 (48°13'08,6" s. š., 17°09'43,4" v. d., 29. 9. 2023), kde rástli dva mladé, ca 6 cm vysoké jedince splnené v štrbinách betónu pred bránou na pozemok, pričom za bránou sa nachádzali pestované materské dospelé exempláre.

Thuja occidentalis: ihličnatý strom pochádzajúci zo severovýchodnej časti Severnej Ameriky. Do Európy bol dovezený v polovici 16. storočia. Prechodné splnievanie sa uvádza z niekoľkých európskych krajín (napr. Belgicko, Nemecko, Švédsko, Česká republika), naturalizovaný výskyt uvádzajú Taliansko a Rakúsko (Raab-Straube 2014+). Na Slovensku sa tuja západná pestuje niekoľko storočí a patrí k najčastejšie vysádzaným okrasným drevinám (Jasičová 1966; Benčat' 1982). Napriek tomu doposiaľ chýbajú jednoznačné

údaje o jej splnievaní na Slovensku. Benčať (1982: 55) uvádza, že druh sa miestami pokusne zavádza do lesa a ťažisko výskytu má najmä pri riekach stredného a západného Slovenska; splnievanie však výslovne nespomína. Ferus et al. (2020) uvádzajú desiatky spontánne vyrastených „semenáčikov“ v Arboréte Mlyňany a niekoľko aj v okolí arboréta v obci Vieska nad Žitavou, avšak neupresňujú, či tieto jedince preživali zimu, resp. či sa vyskytovali len pod vysadenými materskými rastlinami alebo aj v ich širšom okolí. Nie je preto ani pri tomto zdroji možné rozhodnúť, či išlo o splnievanie v užšom zmysle. Spontánne vyrastené semenáče (s výškou ca 10 cm) sa podarilo zaznamenať v Bratislave už v roku 2021 v Starom Meste vo farskej záhrade na ulici Na Kalvárii (48°09'28,9" s. š., 17°05'59,7" v. d., Letz not. 8. 4. 2021, 26. 2. 2024). V rámci minikurzu sme našli jeden mladý, ca 15 cm vysoký exemplár tuje západnej splnený vo veľkom kvetináči s vysadeným okrasným kosatcom *Iris pallida* 'Variegata' vo Vraku ni na Majerskej ulici č. 2A (48°09'06,9" s. š., 17°12'05,5" v. d., 13. 6. 2023; obr. 4B). Druh hodnotíme v rámci Slovenska ako prechodne splnievajúci neofyt.

Thymus vulgaris: malý polker až ker pôvodom zo Stredozemia, u nás pestovaný ako okrasná, koreninová a liečivá rastlina. Vyznačuje sa elipsovými až kosoštvorcovitými, na okraji podvinutými, kožovitými, žliazkato bodkovanými, na líci roztrúsené a na rube husto sivobielo plstnatými listami a bledoružovou korunou. Hoci Čáp & Šípošová (1993) uvádzajú, že v našich podmienkach zväčša vymŕza, v Rači na Kamilkovej ulici sme našli pomerne veľké, niekoľkoročné trsy pestované na okraji záhrady. Pod nimi rástli splnené kvitnúce a plodné jedince v štrbinách juhovýchodne exponovanej steny podporného múru (48°13'09,7" s. š., 17°09'43,4" v. d., 12. 6. 2023; obr. 5). Splnievanie druhu nebolo doteraz na Slovensku uvádzané, preto náš nález predstavuje nový nepôvodný druh pre územie Slovenska a hodnotíme ho ako prechodne splnievajúci neofyt.

Tordylium maximum: jedno- až dvojročná bylina, viazaná na teplomilné lemové spoločenstvá krovín, druhotne rastúca vo vinohradoch. Slovenskom prebieha severná hranica jej rozšírenia (Hlavaček et al. 1984). Druh je u nás zákonom chránený a zaradený do červeného zoznamu (VU; Eliáš et al. 2015). Sporadické nálezy zápaličky najväčšej boli v posledných desaťročiach zaznamenané z niekoľkých lokalít južnej polovice Slovenska, vrátane juhovýchodných svahov Malých Karpát: z okolia Pezinka (Letz 12. 7. 2007 SAV; Kantor 2023), Dubovej (Hajdúk 2008) a Horných Orešian (Ondrášek 2002a). V minulosti druh rástol roztrúsené aj v Bratislave, ako to dokladajú viaceré nálezy od čias Lumnitzera až do prvej polovice 20. storočia. Doteraz posledný nález

Obr. 5. *Thymus vulgaris* na Kamilkovej ulici v Bratislave-Rači, 16. 6. 2023. Biotop (A) a detail trsu (B). (Foto: P. Mered'a ml.)

Fig. 5. *Thymus vulgaris* on Kamilková ulica street in Bratislava-Rača borough, 16. 6. 2023. Habitat (A) and detail of one individual (B). (Photo: P. Mered'a jun.)

z Bratislavy však pochádzal z roku 1962, kedy bol druh zbieraný na Devínskej Kobyle (Kaleta 1962 SLO; cf. Hlavaček et al. 1984; Feráková et al. 1997; Ondrášek & Valenta 1999). V rámci Devínskej Kobyle aj Bratislavy bol druh následne hodnotený ako nezvestný (Feráková et al. 1994, 1997). Zápaličku najväčšiu sme našli v Rači vo viniciach južne od hornej časti Kamilkovej ulice (48°13'14" s. š., 17°09'51" v. d., 12. 6. 2023), v počte ca 20 kvitnúcich jedincov. Ide tak o potvrdenie výskytu druhu v hlavnom meste po viac ako 60 rokoch.

Vicia incana: trvácá bylina príbuzná druhom *Vicia cracca* a *V. tenuifolia*; niekedy uvádzaná aj ako poddruh *V. cracca* subsp. *incana* (Gouan) Rouy. Od uvedených druhov sa odlišuje najmä husto odstávajúco chlpatými byľami, listami a kalichmi, väčším počtom listových jariem (spravidla 13 – 16) a dolnými 3 zubmi kalicha šidlovitými, predĺženými (ca 1,5-krát dlhšími ako kališná rúrka) (*V. cracca* a *V. tenuifolia* sú prtláčene chlpaté až takmer lysé, listových jariem majú 5 – 14 a dolné kališné zuby úzko trojuholníkovité, rovnako dlhé až kratšie ako kališná rúrka). Významné sú taktiež odlišnosti v počte chromozómov. *Vicia incana* má $2n = 12$, *V. cracca* $2n = 14$ alebo 28, *V. tenuifolia* $2n = 24$, ojedinele 23 alebo 25 (Žertová 1962; Činčura 1979; Chrtková & Jasičová 1988). Centrum areálu *V. incana* leží v Stredozemí, na sever po južné Rakúsko; izolovaná arela sa nachádza na Slovensku, na juhovýchodných svahoch Malých Karpát (Žertová 1962), od Bratislavy po obec Doľany (Činčura 1979). Druh u nás rastie na suchých a výslnných stanovištiach na okrajoch krovín, na svetlinách v dubových hájoch, stepných lúčkach a na okrajoch viníc (Žertová 1962; Chrtková & Jasičová 1988). Zaradený je medzi chránené rastliny a v červenom zozname figuruje ako údajovo nedostatočný druh (DD; Eliáš et al. 2015).

Prvýkrát zbieral túto viku na našom území J. L. Holuby v okolí Pezinka (Holuby 1911 PRC, 1914 BRA obe ut *Vicia cracca* sec. Žertová 1962). Ako nový druh ju však rozpoznala pre bývalé Československo až Žertová o polstoročie neskôr (Žertová 1962), ktorá tiež ako prvá zistila, že druh má osobitý počet chromozómov (Žertová 1963). Približne v rovnakom čase zbieral a karyologicky analyzoval druh z malokarpatských lokalít aj Činčura, ktorý ho najskôr považoval za osobitý cytotyp *V. tenuifolia* (Činčura 1963 ut *Vicia cracca* subsp. *tenuifolia*). Neskôr druh študoval v tomto regióne podrobnejšie opäť Činčura (1979). Napriek tomu, že ide o fytogeograficky významný a ohrozený druh Slovenska a jeho lokality ležia v blízkosti bratislavských botanických pracovísk, podrobné spracovanie rozšírenia druhu, ani jeho bližšie populačné charakteristiky neboli zatiaľ publikované. Obaja posledne zmienení autori ci-

tujú síce niekoľko lokalít druhu, avšak bez bližšej lokalizácie (len s uvedením názvu vrchu alebo najbližšej obce; cf. Žertová 1962, 1963; Činčura 1979) a bez zoznamu lokalít je druh spracovaný aj vo Flóre Slovenska (Chrtková & Jasičová 1988). Od 60. rokov 20. storočia nálezy viku sivej takmer nikto nespomína, výnimkou je pravdepodobne len údaj Ondráška (2002b: 136), ktorý ju uvádza z lúky Gaštanica neďaleko Svätého Jura. Na minikurze sme zaznamenali viku sivú v Rači nad Kamilkovou ulicou č. 6 na svetlinách fragmentu dubového lesíka (48°13'13,8" s. š., 17°09'46,5" v. d., 12. 6. 2023; obr. 2A). Ide pravdepodobne o prvý publikovaný údaj o náleze druhu na území Bratislavy po takmer pol storočí. Na lokalite rástli minimálne 2 bohato rozkonárené plodné jedince.

Upresnenia lokalít niektorých ďalších zaujímavejších nálezov

Consolida hispanica: Vrakuňa, Majerská ulica 8, 48°09'25,4" s. š., 17°12'46,5" v. d., navážky zeminy pri bráne pri vjazde na pole, ca 15 ešte nekvitnúcich jedincov, 13. 6. 2023.

Lavandula angustifolia: Vrakuňa, Majerská ulica 37, 48°09'14" s. š., 17°12'22" v. d., štrbina v dlažbe, 1 kvitnúci jedinec, 13. 6. 2023.

Melissa officinalis: Rača, Karpatské námestie, 48°13'01,7" s. š., 17°09'57,4" v. d., štrbiny v betóne pred panelákom, ca 5 sterilných jedincov splanených z blízkej výsadby, 12. 6. 2023.

Sedum hispanica: Rača, Karpatské námestie, pri obratisku električiek, okraj cesty k parkovisku, 48°13'00,9" s. š., 17°10'02,3" v. d., desiatky kvitnúcich jedincov, 12. 6. 2023. – Vrakuňa, Majerská ulica 2A, okraj chodníka pri múroch domov, tiež ako burina v exteriérovom veľkom kvetináči, 48°09'06,9" s. š., 17°12'05,5" v. d., desiatky kvitnúcich jedincov, 13. 6. 2023.

Senecio inaequidens: Rača, Karpatské námestie, pri obratisku električiek, okraj cesty k parkovisku, 48°13'00,9" s. š., 17°10'02,3" v. d., 1 kvitnúci trs, 29. 9. 2023.

Senecio vernalis: Rača, ulica Pri vinohradoch, parkovisko medzi bytovkami D a H, 48°13'03,1" s. š., 17°09'46,6" v. d., štrbiny medzi dlažbovými kockami, 3 oneskorene kvitnúce rudimentárne jedince, 16. 6. 2023.

Setaria verticilliformis: Vrakuňa, Majerská ulica, 48°09'11,1" s. š., 17°12'15,6" v. d., okraj cesty pri železničnom priecestí, porast ca 0,5 × 0,3 m, 28. 9. 2023.

Tagetes patula: Rača, Karpatské námestie, 48°13'01,7" s. š., 17°09'57,4" v. d., štrbiny v betóne pred panelákom, ca 5 sterilných jedincov splanených z blízkej výsadby, 12. 6. 2023.

Trifolium striatum: Rača, Kamilková ulica, navážky štrku na okraji pozemku, 48°13'07" s. š., 17°09'42" v. d., niekoľko kvitnúcich jedincov, 16. 6. 2023.

PodĎakovanie

Za pomoc pri určovaní jedincov rodu *Lycopsis* ďakujeme Adamovi Kantorovi. Práca bola podporená projektami VEGA 2/0108/21 a VEGA 2/0161/21.

Literatúra

- Bagin, P. 2021. *Lactuca saligna* [Report]. In Eliáš, P. ml. (ed.). Zaujímavejšie floristické nálezy. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 43: 112.
- Benčať, F. 1982. Atlas rozšírenia cudzokrajných drevín na Slovensku a rajonizácia ich pestovania. Veda, Bratislava. 456 pp.
- Čáp, J. & Šípošová, H. 1993. *Thymus* L. In Bertová, L. & Goliašová, K. (eds). Flóra Slovenska V/1. Veda, Bratislava. p. 335–367.
- Činčura, F. 1963. Poznámky k cytológii druhov rodu *Vicia* L. zo slovenských nálezisk – II. Acta Fac. Rerum. Nat. Univ. Comen., Bot. 9 (1962): 349–388.
- Činčura, F. 1979. Einige Bemerkungen zur Zytotaxonomie der Arten *Vicia incana* Gouan und *Vicia tenuifolia* Roth von Lokalitäten in der Slowakei. Acta Fac. Rerum. Nat. Univ. Comen., Bot. 27: 137–150.
- Dudáš, M. 2018a. *Lactuca saligna* [Report]. In Eliáš, P. ml. (ed.). Zaujímavejšie floristické nálezy. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 40: 85.
- Dudáš, M. 2018b. *Lactuca saligna* [Report]. In Eliáš, P. ml. (ed.). Zaujímavejšie floristické nálezy. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 40: 182.
- Dudáš, M. 2020. Komentovaný prehľad zaujímavejších floristických nálezov z východného Slovenska. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 42: 41–53.
- Dudáš, M. 2021. Komentovaný prehľad zaujímavejších floristických nálezov z východného Slovenska II. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 43: 75–89.
- Dudáš, M. 2023. Komentovaný prehľad zaujímavejších floristických nálezov z východného Slovenska IV. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 45: 165–175.
- Eliáš, P. jun. 2009. First record of *Euphorbia maculata* L. (Euphorbiaceae) in Slovakia. Thaiszia – J. Bot. 19: 21–25.
- Eliáš, P. jun. 2011. *Geranium purpureum* Vill. – new alien species to the Slovak flora. Thaiszia – J. Bot. 21: 21–28.
- Eliáš, P. st. 2014. *Lactuca saligna* [Report]. In Eliáš, P. ml. (ed.). Zaujímavejšie floristické nálezy. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 36: 249.
- Eliáš, P. st. 2015. *Lactuca saligna* [Report]. In Eliáš, P. ml. (ed.). Zaujímavejšie floristické nálezy. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 37: 231.
- Eliáš, P. st. 2019. Spoločenstvá s *Euphorbia maculata* a *E. prostrata* na Slovensku a poznámky k ich syntaxonomickej klasifikácii v strednej Európe. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 41: 77–88.
- Eliáš, P. st. 2023. *Lactuca saligna* [Report]. In Eliáš, P. ml. (ed.). Zaujímavejšie floristické nálezy. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 45: 196.
- Eliáš, P. ml. & Eliáš, P. st. 2018. Súhrn významnejších nálezov a celkový prínos Floristického kurzu v Zlatých Moravciach k poznaniu flóry predmetného územia. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 40, Suppl. 1: 93–106.

- Eliáš, P. jun., Dítě, D., Kliment, J., Hrivnák, R. & Feráková, V. 2015. Red list of ferns and flowering plants of Slovakia, 5th edition (October 2014). *Biologia (Bratislava)* 70/2: 218–228.
- Eliáš, P. jun., Ďurišová, L. & Kšiňan, S. 2021. Reports 110 – 112. In Dudáš, M. (ed.). New floristic records from Central Europe 8 (reports 109–121). *Thaiszia – J. Bot.* 31: 215–216.
- Eliáš, P. Jr., Májeková, J., Hegedúšová, K., Dudáš, M., Letz, D. R., Mered'fa, P. Jr., Bakay, L., Čejka, T., Dítě, D., Dítě, Z., Ďurišová, L., Gregorek, R., Király, G., Mártonfióvá, L., Mártonfi, P., Spanyol, F., Svitková, I. & Hrivnák, R. 2023. New alien vascular plants of Slovakia: records from 2008–2021. *BioInvasions Rec.* 12: 1–30. <https://doi.org/10.3391/bir.2023.12.1.01>.
- Fehér, A. 2011. *Lactuca saligna* [Report]. In Eliáš, P. ml. (ed.). Zaujímavejšie floristické nálezy. *Bull. Slov. Bot. Spoločn.* 33: 241.
- Fehér, A. & Končeková, L. 2007. *Lactuca saligna* [Report]. In Dítě, D. (ed.). Zaujímavejšie floristické nálezy. *Bull. Slov. Bot. Spoločn.* 29: 183.
- Feráková, V., Maglocký, Š. & Marhold, K. 2001. Červený zoznam papraďorastov a semenných rastlín. *Ochr. Prír. (Banská Bystrica)* 20, Suppl.: 44–76.
- Feráková, V., Michalková, A., Ondrášek, I., Papšíková, M. & Zemanová, A. 1994. Ohrozená flóra Bratislavy. Zoznam vyhynutých, nezvestných, endemických, ohrozených a vzácných taxónov rastlín flóry Bratislavy. Bratislava, Príroda, APOP. 69 pp.
- Feráková, V., Kochjarová, J., Králik, E., Schwarzová, T. & Záborský, J. 1997. Cievnaté rastliny. In Feráková, V. a kol. Flóra, geológia a paleontológia Devinskej Kobyly. Litera, Bratislava. p. 86–159.
- Ferus, P., Hořka, P., Košútová, D. & Konôpková, J. 2020. Invasions of alien woody plant taxa across a cluster of villages neighbouring the Mlyňany Arboretum (SW Slovakia). *Folia Oecol.* 47: 121–130. <https://doi.org/10.2478/foecol-2020-0014>.
- Futák, J. 1980. Fytogeografické členenie. In Mazúr, E. (ed.). Atlas Slovenskej socialistickej republiky. Slovenská akadémia vied, Slovenský úrad geodézie a kartografie, Bratislava. p. 88.
- Hajdúk, J. 2008. *Tordylium maximum* [Report]. In Dítě, D. (ed.). Zaujímavejšie floristické nálezy. *Bull. Slov. Bot. Spoločn.* 30: 120.
- Hlavaček, A., Jasičová, M. & Zahradníková, K. 1984. *Tordylium* L. In Bertová, L. (ed.). Flóra Slovenska IV/1. Veda, Bratislava. p. 358–359.
- Chrtková, A. & Jasičová, M. 1988. *Vicia* L. In Bertová, L. (ed.). Flóra Slovenska IV/4. Veda, Bratislava. p. 151–199.
- Jasičová, M. 1966. Coniferophytina. In Futák, J. (ed.). Flóra Slovenska II. Vydavateľstvo SAV, Bratislava. p. 243–318.
- Jasičová, M. & Zahradníková, K. 1976. Organizácia a metodika mapovania rozšírenia rastlinných druhov v západnej tretine Slovenska. *Biológia (Bratislava)* 31: 74–80.
- Jehlík, V., Zalíberová, M. & Májeková, J. 2017. The influence of the Eastern migration route on the Slovak flora – a comparison after 40 years. *Tuexenia* 37: 313–332.
- Kantor, A. 2023. *Tordylium maximum* [Report]. In Eliáš, P. ml. (ed.). Zaujímavejšie floristické nálezy. *Bull. Slov. Bot. Spoločn.* 45: 199.
- Király, G., Eliáš, P. & Dítě, D. 2014. Two thermophilic alien species new to the flora of Slovakia. *Thaiszia – J. Bot.* 24: 125–134.
- Letz, R. 1995. Poznámky k výskytu niektorých zriedkavých druhov flóry Bratislavy. *Bull. Slov. Bot. Spoločn.* 17: 148–152.
- Letz, D. R. 2016. *Amaranthus* L. In Goliašová, K. & Michalková, E. (eds). Flóra Slovenska VI/4. Veda, Bratislava. p. 42–130.

- Letz, D. R. & Mered'a, P. ml. 2024. Prvé nálezy prehliadaného druhu *Amaranthus bouchonii* na Záhorí (západné Slovensko). Bull. Slov. Bot. Spoločn. 46: 27–33.
- Májeková, J. 2021. *Geranium purpureum* na antropogénnych biotopoch železničných a električkových trať mestskej časti Bratislava-Nové Mesto. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 43: 9–19.
- Májeková, J., Letz, D. R., Mered'a, P. ml. 2021a. Zaujímavejšie nálezy cievnatých rastlín na území Bratislavy. Časť 1. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 43: 21–73.
- Májeková, J., Jarolímeck, I., Zaliberová, M. & Medvecká, J. 2021b. Alien (invasive) vascular plants in Slovakia – a story of successful plant immigrants. Environ. & Socio-Econom. Stud. 9: 23–31. <https://doi.org/10.2478/environ-2021-0022>.
- Májeková, J., Letz, D. R., Mered'a, P. ml., Zaliberová, M. & Hodálová, I. 2020. Výsledky Floristického minikurzu konaného v roku 2019 v Bratislave, v mestských častiach Rača a Vajnory. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 42: 75–92.
- Májeková, J., Mered'a, P. ml., Zaliberová, M. & Hodálová, I. 2018. Výsledky Floristického minikurzu konaného v roku 2017 v okolí Stupavy a Bratislavy-Devínskeho Jazera (západné Slovensko). Bull. Slov. Bot. Spoločn. 40: 55–62.
- Marhold, K., Mártonfi, P., Mered'a, P. jun., Mráz, P., Hodálová, I., Kolník, M., Kučera, J., Lihová, J., Mrázová, V., Perný, M. & Valko, I. 2007. Karyologická databáza papraďorastov a semených rastlín Slovenska. Verzia 1.0. <http://www.chromosomes.sav.sk>, cit. 18. 1. 2024.
- Mártonfi, P., Černý, T., Douda, J., Eliáš, P. jun., Grulich, V., Hroudá, L., Koutecký, P., Lepš, J., Lustyk, P., Lepší, M., Štech, M. & Trávníček, B. 2014. Cievnaté rastliny okresu Trebišov. Výsledky floristického kurzu SBS a ČBS v Trebišove 2009. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 36, Suppl. 1: 27–70.
- Medvecká, J., Kliment, J., Májeková, J., Halada, E., Zaliberová, M., Gojdičová, E., Feráková, V. & Jarolímeck, I. 2012. Inventory of the alien flora of Slovakia. Preslia 84: 257–309.
- Mered'a, P. ml. 2021. Poznámky k určovaniu a splanievaniu zástupcov podrodu *Salvia* subg. *Perovskia* v Českej republike a na Slovensku. Muzeum a Současnost Roztoky, Ser. Natur. 32: 51–70.
- Mered'a, P. ml., Feráková, V., Májeková, J., Zaliberová, M. & Hodálová, I. 2017. Výsledky Floristického minikurzu konaného v roku 2016 v Bratislave. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 39: 187–194.
- Nariadenie vlády č. 449/2019 Z. z. Nariadenie vlády Slovenskej republiky, ktorým sa vydáva zoznam invázných nepôvodných druhov vzbudzujúcich obavy Slovenskej republiky.
- Ondrášek, I. 2002a. *Tordylium maximum* [Report]. In Mráz, P. (ed.). Zaujímavejšie floristické nálezy. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 24: 220.
- Ondrášek, I. 2002b. Recentný výskyt niektorých vzácných a ohrozených druhov cievnatých rastlín na juhozápadnom Slovensku. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 24: 133–138.
- Ondrášek, I. & Valenta, V. 1999. Doplnky ku kvetene Devínskej Kobyly. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 21: 83–88.
- Raab-Straube, E. von (2014+): Gymnospermae. In: Greuter, W. & Raab-Straube, E. von (eds). Compositae. Euro+Med Plantbase – the information resource for Euro-Mediterranean plant diversity. <https://www.emplantbase.org>, cit. 14. 2. 2024.
- Rendeková, A. & Mičieta, K. 2017. Interesting and rare plant taxa and community in the ruderal flora and vegetation of Bratislava and Malacky. Acta Bot. Univ. Comen. 52: 11–27.
- Šingliarová, B., Skokanová, K., Goliašová, K., Letz, D. R. & Mered'a, P. jun. 2023. Invázne rastliny vzbudzujúce obavy EÚ a Slovenska – určovacia príručka. Slovenská agentúra životného

- prostredia, Bratislava. 158 pp. <https://cbrb.sav.sk/prirucka-na-urcovanie-invaznych-rastlin>, cit. 5. 2. 2024.
- Tofts, R. J. 2004. Biological Flora of the British Islands. *Geranium purpureum* Vill. J. Ecol. 92: 720–731.
- Vyhláška č. 170/2021 Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.
- Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2016/1141, z 13. júla 2016, ktorým sa prijíma zoznam inváznych nepôvodných druhov vzbudzujúcich obavy Únie podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1143/2014.
- Zaliberová, M. & Májeková, J. 2014. Poznámky k prvému nálezu *Geranium purpureum* Vill. na Slovensku a rozšírenie druhu na železničných staniach Záhoria (západné Slovensko). Bull. Slov. Bot. Spoločen. 36: 221–230.
- Žertová, A. 1962. *Vicia incana* Goüan, nový druh československé květeny. Biológia (Bratislava) 17: 569–575.
- Žertová, A. 1963. Příspěvek k cytologii druhu *Vicia incana* Goüan. Biológia (Bratislava) 18: 697–700.

Došlo 23. 2. 2024
Prijaté 19. 3. 2024